

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2024/25:AU5

Integration

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Yrkandena gäller bl.a. bosättningslagen, målgruppen för etableringsprogrammet, etableringsinsatserna och utanförskap. I betänkandet finns elva reservationer (S, C, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

Utskottets överväganden.....6

 Bosättningslagen6

 Ansaret för integrationen av nyanlända8

 Målgruppen för etableringsprogrammet10

 Etableringsinsatserna.....12

 Etableringslån.....17

 Samhällsorientering.....18

 Nyanlända kvinnors etablering.....20

 Civilsamhällets betydelse för integrationen.....25

 Utanförskap27

 Samhällsgemenskap30

Reservationer36

 1. Bosättningslagen, punkt 1 (S).....36

 2. Bosättningslagen, punkt 1 (C)36

 3. Målgruppen för etableringsprogrammet, punkt 3 (S)37

 4. Etableringsinsatserna, punkt 4 (S)38

 5. Etableringsinsatserna, punkt 4 (C).....39

 6. Etableringsinsatserna, punkt 4 (MP).....39

 7. Etableringslån, punkt 5 (C).....40

 8. Nyanlända kvinnors etablering, punkt 7 (S)41

 9. Nyanlända kvinnors etablering, punkt 7 (C).....41

 10. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 8 (C)42

 11. Utanförskap, punkt 9 (S)43

Särskilt yttrande.....44

 Integration (SD).....44

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag.....45

 Motioner från allmänna motionstiden 2024/2545

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Bosättningslagen**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 28 och 29,

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7 och

2024/25:3150 av Josefin Malmqvist (M).

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (C)

2. **Ansaret för integrationen av nyanlända**

Riksdagen avslår motion

2024/25:140 av Nima Gholam Ali Pour (SD) yrkandena 1 och 2.

3. **Målgruppen för etableringsprogrammet**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1653 av Lawen Redar (S) och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5.

Reservation 3 (S)

4. **Etableringsinsatserna**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1–3, 5 och 6,

2024/25:1799 av Eva Lindh m.fl. (S),

2024/25:2628 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 10,

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 27 och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 7.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (C)

Reservation 6 (MP)

5. **Etableringslån**

Riksdagen avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 25.

Reservation 7 (C)

6. **Samhällsorientering**

Riksdagen avslår motion

2024/25:3140 av Josefin Malmqvist (M).

7. **Nyanlända kvinnors etablering**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 32,

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5 och
2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 4 och 6.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (C)

8. Civilsamhällets betydelse för integrationen

Riksdagen avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 34.

Reservation 10 (C)

9. Utanförskap

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:508 av Nima Gholam Ali Pour (SD) och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 11 (S)

10. Samhällsgemenskap

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:158 av Nima Gholam Ali Pour (SD),

2024/25:1152 av Charlotte Nordström (M),

2024/25:1713 av Jamal El-Haj (-),

2024/25:1714 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:1720 av Jamal El-Haj (-).

Stockholm den 13 februari 2025

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Magnus Persson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Ardalan Shekarabi (S), Saila Quicklund (M), Patrik Lundqvist (S), Michael Rubbestad (SD), Johanna Haraldsson (S), Arin Karapet (M), Serkan Köse (S), Sofia Amloh (S), Ciczie Weidby (V), Camilla Rinaldo Miller (KD), Sara Gille (SD), Leila Ali Elmi (MP), Camilla Mårtensen (L), Ulf Lindholm (SD), Merit Frost Lindberg (M) och Helena Vilhelmsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 32 motionsyrkanden om integration från allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena rör frågor om bl.a. bostättningslagen, målgruppen för etableringsprogrammet, etableringsinsatserna och utanförskap. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Bosättningslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bosättningslagen.
Jämför reservation 1 (S) och 2 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3025 värnar Anders Ygeman m.fl. (S) om intentionerna med bosättningslagen som enligt motionärerna innebär att mottagandet fördelas jämnt mellan kommunerna i landet (yrkande 7).

I kommittémotion 2024/25:2949 föreslår Jonny Cato m.fl. (C) att större hänsyn ska tas till individuella kriterier, såsom tidigare arbetslivserfarenhet, när beslut fattas om vilken kommun en nyanländ ska hänvisas till med stöd av bosättningslagen (yrkande 28). Vidare ställer sig motionärerna bakom de överväganden om en jämn fördelning av det totala mottagandet av nyanlända i hela landet som låg bakom utformningen av den nu gällande regleringen (yrkande 29).

I motion 2024/25:3150 anser Josefin Malmqvist (M) att det bör införas en nationell reglering för tidsbegränsat etableringsboende som innebär att nyanlända som omfattas av bosättningslagen erbjuds bostad av kommunen i maximalt två år.

Bakgrund

Bosättningslagen

Enligt 5 § lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) är en kommun skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen. Av 7 § framgår det att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner ska hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt till omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen.

Av 8 § framgår att regeringen får meddela föreskrifter om bl.a. fastställande av antalet nyanlända som ska anvisas under ett visst år, förfarandet för fördelningen av anvisningar mellan kommuner och vilka kriterier, utöver de ovannämnda, som får beaktas vid fördelningen av anvisningar.

Av förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning framgår att när kommuntalen beslutas får även kommunernas förutsättningar att tillhandahålla bostäder beaktas (SFS 2024:319).

Syftet med lagen är enligt förarbetena att alla kommuner ska vara med och ta ansvar för mottagandet av nyanlända för att förbättra de nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet (prop. 2015/16:54 s. 1).

Riksrevisionens granskning av bosättningslagen

Riksrevisionen har granskat om reformen av anvisningssystemet för vissa nyanländas bosättning har levt upp till intentionerna om ett snabbare och jämnare fördelat mottagande mellan kommuner och om en bättre etablering av nyanlända på arbetsmarknaden (RiR 2021:29). Granskningen visar bl.a. att mottagandet av nyanlända i kommuner efter anvisning har blivit snabbare efter bosättningslagens införande. Vidare gör Riksrevisionen bedömningen att Migrationsverkets arbete med att ta fram förslag på antalet nyanlända som ska omfattas av anvisning och fördelningen mellan län (länstal) fungerar väl och främjar ett jämnare mottagande mellan kommuner.

Utredning om ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända

Regeringen gav i februari 2024 en särskild utredare i uppdrag att föreslå ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända som ska ersätta det nuvarande systemet. Syftet enligt regeringens direktiv är att öka kommunernas inflytande över mottagandet av nyanlända och skapa goda förutsättningar för ett likvärdigt, enhetligt och flexibelt mottagande i kommunerna. I uppdraget ingår bl.a. att analysera och föreslå vilka faktorer som ska beaktas vid fördelningen av nyanlända mellan kommuner för att systemet ska främja integration. Utredaren ska även föreslå en reglering av etableringsboende som innebär att kommunerna är skyldiga att ordna en tidsbegränsad boendelösning i max tre år för nyanlända som anvisats till kommunen och att kommunerna villkorar etableringsboendet med att den nyanlände aktivt bidrar till sin etablering i arbets- och samhällslivet i syfte att korta tiden i boendelösningen (dir. 2024:22).

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2025.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bosättningslagen behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 10 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

I betänkande 2021/22:AU13 behandlade utskottet regeringens skrivelse 2021/22:191 Riksrevisionens rapport om bosättningslagen och fyra motioner som hade väckts med anledning av skrivelsen. Motionsyrkandena avstyrktes och utskottet föreslog att skrivelsen skulle läggas till handlingarna. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2021/22:290).

Utskottets ställningstagande

Utgångspunkten för den nuvarande regleringen av nyanländas bosättning är att alla kommuner ska vara med och ta ansvar för mottagandet av nyanlända och för att förbättra de nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. I kommittémotion 2024/25:2949 (C) yrkandena 28 och 29 och motion 2024/25:3150 (M) finns förslag om en översyn av bosättningslagen, om än i olika riktning. I kommittémotion 2024/25:3025 (S) yrkande 7 värnar motionärerna om den nuvarande utformningen av bosättningslagen som de menar bidrar till att mottagandet fördelas jämnt mellan kommunerna.

Utskottet konstaterar att bosättningslagen infördes under en tid då mottagandet var högt och det fanns problem med långa kötider i anläggningsboenden som försenade etableringen av nyanlända. Riksrevisionen har i en tidigare granskning gjort den övergripande bedömningen att intentionerna med lagen har uppnåtts, dvs. att alla kommuner ska ta ansvar för mottagandet av nyanlända. Utskottet anser dock att det finns utmaningar med det nuvarande systemet; bl.a. gör kommunerna olika tolkningar av regelverket, vilket bidrar till att mottagandet inte är likvärdigt i hela landet. Dessutom är det så att trots ett minskat mottagande tilldelas vissa kommuner förhållandevis många nyanlända, och för de kommuner som har bostadsbrist kan det vara svårt att hitta fungerande boendelösningar. Det är rimligt, anser utskottet, att söka förhindra att utanförskapet breder ut sig i fler kommuner. Därför måste det också skapas bättre förutsättningar för att nyanlända snabbt och ordnat ska kunna tas emot och påbörja sin etablering i arbets- och samhällslivet.

Utskottet noterar att en särskild utredare har fått i uppdrag att föreslå ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända som ska ersätta det nuvarande systemet. Inriktningen är att öka kommunernas inflytande över mottagandet av nyanlända och skapa goda förutsättningar för ett likvärdigt, enhetligt och flexibelt mottagande i kommunerna. Utskottet noterar vidare att enligt uppdraget ska en nationell modell med etableringsboende införas, vilket bl.a. innebär en tidsbegränsad boendelösning i max tre år och att kommunerna villkorar etableringsboendet med att den nyanlända aktivt bidrar till sin etablering i arbets- och samhällslivet.

Utskottet ser fram emot att ta del av utredningens resultat och den fortsatta beredningen av ärendet som inte bör föregripas. Utskottet finner därmed inte skäl att ta något initiativ på området, varför de aktuella motionsyrkandena bör avslås.

Ansvar för integrationen av nyanlända

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ansvaret för integrationen av nyanlända.

Motionen

I motion 2024/25:140 anser Nima Gholam Ali Pour (SD) att det bör utredas hur kommunernas ansvar för integration av invandrare kan lagstadgas (yrkande 1). Enligt motionären bör det också utredas hur en statlig myndighet kan åläggas att ha tillsynsansvar för kommunernas integrationsverksamhet (yrkande 2).

Bakgrund

Etableringsreformen 2010

I slutet av 2010 reformerades mottagandet av nyanlända invandrare genom införandet av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, den s.k. etableringslagen (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Reformen innebar att staten tog över det samordnande ansvaret från kommunerna för introduktionen av flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga. Genom reformen tog staten också över ansvaret för de nyanländas försörjning under introduktionstiden. Det grundläggande syftet med reformen var att åstadkomma en snabbare etablering på arbetsmarknaden för nyanlända invandrare, genom att sätta arbete i centrum för insatserna och genom att ge Arbetsförmedlingen ansvaret för samordningen av insatserna för målgruppen.

När det gäller kommunerna gjorde regeringen bedömningen att de även fortsättningsvis bör ha en central roll i fråga om nyanländas etablering, bl.a. genom bostadsförsörjning, svenskundervisning för invandrare och ansvaret för att erbjuda samhällsorientering (prop. 2009/10:60 s. 51 f.).

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik (Ju 2022:05) har haft i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur integrationspolitikens mål ska få större genomslag i den offentliga verksamheten (dir. 2023:42). I slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41) konstateras att styrningen, samordningen och uppföljningen av integrationspolitiken har stora brister i dag. För att politikens mål ska få ett väsentligt större genomslag i de offentliga verksamheterna anser utredningen att den statliga styrningen behöver stärkas.

Utredningen föreslår därför bl.a. att myndigheter som har verksamhet med anknytning till integrationen av utrikes födda kvinnor och män får ett utpekat ansvar i instruktionen för att inom sitt verksamhetsområde främja integrationen. Utredningen föreslår också att ett antal myndigheter får ett samlat sektorsansvar inom integrationspolitikens huvudområden. För Arbetsförmedlingens del skulle det innebära att myndigheten får ansvar för delmålet ekonomisk integration. Vidare föreslås att det inom Arbetsförmedlingen inrättas ett nationellt integrationsråd med sektorsövergripande ansvar.

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om ansvaret för integrationen av nyanlända behandlades av utskottet senast i betänkande 2021/22:AU9 Integration (s. 21 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2021/22:94).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att i motion 2024/25:140 (SD) yrkandena 1 och 2 vill motionären lagstadga kommunernas ansvar för etableringen av nyanlända samt att en myndighet får tillsynsansvar för denna integrationsverksamhet. Till att börja med kan utskottet konstatera att 2010 års etableringsreform innebar att staten tog över det samordnande ansvaret från kommunerna för introduktionen av flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga. Genom att sätta arbete i centrum för insatserna och genom att ge Arbetsförmedlingen ansvaret för samordningen av insatserna för målgruppen ville regeringen och riksdagen åstadkomma en snabbare etablering på arbetsmarknaden.

Utskottet har ingen annan uppfattning än att det är en lämplig ordning att staten genom Arbetsförmedlingen ansvarar för etableringsinsatserna. Utskottet noterar samtidigt att regeringen i förarbetena till 2010 års reform betonade kommunernas centrala roll i fråga om nyanländas etablering. Utskottet utgår från att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna även fortsättningsvis kommer att ha stor betydelse, inte minst när det gäller etableringsinsatserna.

När det gäller frågan om tillsynsansvar noterar utskottet ett utredningsförslag om ett samlat sektorsansvar inom integrationspolitikens huvudområden för ett antal myndigheter, däribland Arbetsförmedlingen. Utskottet kommer att följa den fortsatta beredningen av utredningens förslag med intresse.

Mot bakgrund av det anförda och det pågående beredningsarbetet bör de aktuella motionsyrkandena avslås.

Målgruppen för etableringsprogrammet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om målgruppen för etableringsprogrammet.

Jämför reservation 3 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3072 framhåller Ardalan Shekarabi m.fl. (S) betydelsen av att fler utrikes födda kvinnor kommer i arbete. I sammanhanget

anser motionärerna att utredningsförslaget om en utvidgning av målgruppen för etableringsprogrammet bör genomföras (yrkande 5).

I motion 2024/25:1653 lyfter Lawen Redar (S) fram vikten av att bryta den isolering som är vanlig i gruppen utrikes födda kvinnor som är anhöriginvandrare och vars anknytningsperson är en svensk medborgare. Motionären anser att dessa anhöriginvandrare bör omfattas av etableringsprogrammet och därmed få tillgång till etableringsinsatser.

Bakgrund

Etableringslagen

Lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare gäller enligt 1 § för nyanlända invandrare som fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt vissa uppräknade bestämmelser om uppehållstillstånd för bl.a. flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Av 4 § framgår att Arbetsförmedlingen har ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds insatser som syftar till att underlätta och påskynda deras etablering i arbets- och samhällslivet.

I förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare finns bestämmelser om det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet). Av 5 § framgår bl.a. att Arbetsförmedlingen får göra en anvisning till etableringsprogrammet för en person som omfattas av lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. En anvisning till etableringsprogrammet innebär att den nyanlände erbjuds att ta del av programmet.

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik (Ju 2022:05) föreslår i delbetänkandet Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration bl.a. att målgruppen för etableringsinsatser ska utvidgas. Nyanlända kvinnor och män som invandrar av familjeskäl bör ges möjlighet till ett sammanhållet stöd för etableringen i arbets- och samhällslivet. Invandrare från EES-länder eller Schweiz samt familjemedlemmar till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för studier bör enligt utredningen inte omfattas av etableringslagen (SOU 2023:24 avsnitt 7).

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om målgruppen för etableringsprogrammet behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 14 f.).

Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

Syftet med etableringsprogrammet är att underlätta nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Utskottet konstaterar att programmet i dag omfattar framför allt nyanlända som beviljats uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller som anhöriga till skyddsbehövande. Den stora gruppen övriga anhöriginvandrare, bland vilka kvinnor är överrepresenterade, ingår inte i målgruppen. Förslag om att förändra etableringsprogrammet med syfte att utvidga målgruppen för att få fler utrikes födda kvinnor att komma i arbete finns i kommittémotion 2024/25:3072 (S) yrkande 5 och motion 2024/25:1653 (S). Utskottet konstaterar att Utredningen om en målstyrd integrationspolitik har lämnat förslag i linje med vad som efterfrågas av motionärerna. Utskottet, som också ser behov av förändringar av bl.a. målgruppens sammansättning, anser att det pågående beredningsarbetet bör avvaktas innan det kan bli aktuellt att ta något initiativ i frågan. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Etableringsinsatserna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om etableringsinsatserna.
Jämför reservation 4 (S), 5 (C) och 6 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3072 framhåller Ardalan Shekarabi m.fl. (S) att det viktigaste när det gäller nyanlända invandrares etablering är att de så snart som möjligt lär sig svenska och kommer i arbete (yrkande 7). Motionärerna pekar bl.a. på vikten av att nyanlända med dagens regelverk – i likhet med vad som gäller för andra arbetssökande – har tydliga krav på att ta del av insatser.

I kommittémotion 2024/25:2949 lyfter Jonny Cato m.fl. (C) fram betydelsen av införandet av intensivåret som ett effektivt verktyg för integrationen. Men reformen måste enligt motionärerna förvaltas genom uppföljningar och höjda ambitioner (yrkande 27).

I kommittémotion 2024/25:2628 framhåller Leila Ali Elmi m.fl. (MP) betydelsen av att integrera nyanlända invandrare och öka deras anställningsbarhet, bl.a. genom att fokusera på språkutbildning och yrkesutbildningar som är anpassade efter arbetsmarknadens behov (yrkande 10).

I motion 2024/25:1799 vill Eva Lindh m.fl. (S) ta fram en struktur för att ge nyanlända invandrare en kontaktperson eller kontaktfamilj.

I motion 2024/25:1719 lyfter Jamal El-Haj (-) fram att Sverige länge har varit ett migrationsland till vilket människor från olika delar av världen har

kommit för att bygga sina liv och bidra till det nya samhället. För att underlätta en sådan integrationsprocess föreslår motionären en ökad tillgång till språk- och integrationsprogram (yrkande 1), ett stärkt samarbete mellan företag och utbildningsinstitutioner (yrkande 2), mentorskapsprogram för att lättare kunna navigera på arbetsmarknaden och bygga nätverk (yrkande 3), utbildningsprogram för att öka förståelsen för kulturell mångfald (yrkande 5) samt ett ökat fokus på regional integration (yrkande 6).

Bakgrund

Etableringsprogrammet

Som framgår ovan finns i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare bestämmelser om det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet). Enligt 2 § är syftet med etableringsprogrammet att underlätta och påskynda nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Av 23 § framgår att den som deltar i etableringsprogrammet får ersättning enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Enligt 6 kap. i denna förordning kan deltagarna få en varning eller stängas av från rätten till ersättning ett visst antal dagar om han eller hon missköter sitt arbetssökande, förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar sin arbetslöshet.

Intensivåret

I oktober 2020 fick Arbetsförmedlingen i uppdrag att införa ett intensivår inom etableringsprogrammet. Syftet med intensivåret var enligt regeringen att förstärka möjligheterna för nyanlända att påskynda sitt inträde på arbetsmarknaden (A2020/00220, A2020/02108).

I en utvärdering från april 2023 gör Statskontoret bedömningen att syftet med intensivåret inte har uppnåtts, bl.a. eftersom färre än hälften av deltagarna kommer i arbete (Statskontoret 2023:8).

I december 2024 beslutade regeringen att Arbetsförmedlingens uppdrag om intensivåret ska upphöra (A2024/01440).

Utredningen om aktivitetskrav inom försörjningsstödet

En utredare har haft regeringens uppdrag att utreda ett aktivitetskrav för personer som uppbär försörjningsstöd. Utredaren har också haft i uppdrag att bl.a. analysera och ta ställning till vilka samhällsnyttiga insatser som kan ingå i ett aktivitetskrav (dir. 2022:124, prot. S2023/01165).

I departementspromemorian Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet (Ds 2024:29) lämnar utredaren förslag om ett aktivitetskrav för vuxna män och kvinnor som uppbär försörjningsstöd. Utredaren har identifierat ett antal skäl för ett sådant krav,

bl.a. att bryta passivitet, motverka att försörjningsstödet blir en permanent försörjningskälla och att ta tillvara potentiell arbetskraft.

Promemorian har remitterats med svarstid senast den 11 mars 2025.

Utredningen om drivkrafter och möjligheter i försörjningsstödet

I juli 2022 beslutade regeringen att en särskild utredare ska utreda och ta fram förslag på åtgärder för att öka drivkrafter och möjligheter till egen försörjning för personer som får försörjningsstöd. Utredaren ska analysera ekonomiska drivkrafter till arbete inom försörjningsstödet och bl.a. följa upp jobbstimulansen och undersöka möjligheten att införa en jobbpremie och klargöra ansvarsfördelningen och rollfördelningen mellan staten och kommunerna för långtidsarbetslösa, bl.a. vid studier, i syfte att förbättra samverkan. Genom tilläggsdirektiv har utredarens uppdrag utvidgats till att bl.a. ta fram en modell för hur ett bidragstak som begränsar den sammantagna nivån på bidrag och ersättningar för hushåll kan utformas och genomföras.

Uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 14 februari 2025 (dir. 2022:124, dir. 2023:70 och dir. 2024:90).

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 anför regeringen att fler arbetslösa i större utsträckning behöver ta del av utbildningsinsatser för att få ett arbete, och såväl antalet deltagare inom arbetsmarknadsutbildning som övergångarna till reguljär utbildning behöver öka. Enligt regeringen har omfattande satsningar gjorts inom utbildningspolitiken och ytterligare medel föreslås för fler platser inom regionalt yrkesvux.

Vidare föreslår regeringen att Arbetsförmedlingen i högre utsträckning ska kunna tillhandahålla förstärkt stöd med egen personal till personer som står långt från arbetsmarknaden. Enligt regeringen är detta en viktig åtgärd bl.a. för att stärka möjligheterna till arbete för utrikes födda, och därmed förbättra integrationen.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prop. 2024/25:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.5 och 3.6, bet. 2024/25:AU2, rskr. 2024/25:107).

Uppdrag till Arbetsförmedlingen om arbetsmarknadsutbildning

Genom regleringsbrevet för 2025 har regeringen gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att redovisa en plan för hur myndigheten ska öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildningar. Arbetsförmedlingen ska också redovisa när åtgärderna förväntas ge resultat och hur många fler än tidigare som förväntas gå en utbildning.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2025.

Uppdrag till Arbetsförmedlingen att förbättra matchningen och kontrollen av arbetssökande

Genom regleringsbrevet för 2025 har regeringen gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att förbättra matchningen och kontrollen av arbetssökande. Arbetsförmedlingen ska som en del i detta uppdrag vidareutveckla arbetet med aktivitetsrapporter, handlingsplaner, platsanvisningar och platsförslag för att ge stöd i arbetssökandet och kontrollera att arbetssökande står till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söker arbete.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2025.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om etableringsinsatserna behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 19 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis måste utskottet konstatera att det senaste året har präglats av en försvagad arbetsmarknad. I genomsnitt var 357 000 personer inskrivna som arbetslösa 2024, vilket kan jämföras med ett snitt på 334 000 personer året innan. Utvecklingen på arbetsmarknaden är alltså bekymmersam, samtidigt som man ska hålla i minnet att i jämförelse med övriga EU-länder har Sverige det högsta arbetskraftsdeltagandet och den näst högsta sysselsättningsgraden. En stor del av de arbetslösa, däribland utrikes födda, har emellertid inte de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden och frågan är då vilka insatser som kan bidra till en bättre etablering.

Utskottet noterar att motionärerna i kommittémotion 2024/25:3072 (S) yrkande 7 lyfter fram vikten av att nyanlända så snart som möjligt lär sig svenska och kommer i arbete, liksom att det ska finnas tydliga krav på att delta i insatser. I motion 2024/25:1719 (-) yrkandena 1–3, 5 och 6 finns ett antal förslag för att underlätta integrationen, bl.a. språk- och integrationsprogram. För utskottet är det självklart att alla som kan arbeta också ska göra det. Personer som kommer till Sverige ska så fort som möjligt etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande, i stället för att fastna i långvarigt beroende av försörjningsstöd eller andra bidrag.

För att komma till rätta med integrationsproblemen krävs det till att börja med en större tydlighet från det offentliga om de krav som ställs och de förväntningar som finns på den enskilde vad gäller självförsörjning, språkkunskaper och kunskaper om grundläggande lagar, regler och värderingar i samhället. Utskottet noterar att regeringen aviserat bl.a. aktivitetskrav inom försörjningsstödet och en modell för ett bidragstak i syfte att öka incitamenten till arbete. Liksom regeringen anser utskottet att det är viktigt att arbetet med att återupprätta arbetslinjen fortsätter, inte minst för att förbättra integrationen och bryta utanförskapet.

Vidare när det gäller utrikes födda som står långt från arbetsmarknaden finns det ett behov av stöd och åtgärder som bör vara kostnadseffektiva och anpassas till de arbetslösas olika förutsättningar och behov, bl.a. insatser som ger kunskaper i svenska språket eller arbetsplatsnära erfarenhet. Det är därför positivt att Arbetsförmedlingen får ökade medel för ett förstärkt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden. Även myndighetens uppdrag att förbättra matchningen och kontrollen av arbetssökande är ett steg i riktning mot att personer snabbare ska nå arbetsmarknaden.

Med det anförda anser utskottet att regeringen bedriver ett brett arbete med koppling till de frågor som tas upp av motionärerna, särskilt när det gäller ökade incitament för att aktivt söka arbete och ta del av insatser. Därmed ser utskottet inte skäl att ta initiativ till åtgärder med anledning av de aktuella yrkandena, som därför bör avslås.

När det gäller just intensivåret, som uppmärksammas i kommittémotion 2024/25:2949 (C) yrkande 27, konstaterar utskottet att det av Statskontorets utvärdering framgår att syftet med insatsen inte har uppnåtts, bl.a. eftersom färre än hälften av deltagarna kommer i arbete. Resultatet av intensivåret kan alltså inte sägas ha infriat förväntningarna och utskottet har därför inga invändningar mot regeringens beslut att Arbetsförmedlingens uppdrag om intensivåret ska upphöra. Det aktuella yrkandet bör därmed avslås.

Den enskilt viktigaste insatsen för att långsiktigt etablera sig på arbetsmarknaden är utbildning. I kommittémotion 2024/25:2628 (MP) yrkande 10 verkar motionärerna vara inne på samma linje när de lyfter fram behovet av ökat fokus på språkutbildning och yrkesutbildningar som är anpassade efter arbetsmarknadens behov. Och visst kan utskottet hålla med om att fler arbetslösa i större utsträckning behöver ta del av utbildningsinsatser för att få ett arbete. Såväl antalet deltagare inom arbetsmarknadsutbildning som övergångarna till reguljär utbildning behöver öka, inte minst bland arbetslösa med kort utbildning. Det är därför positivt att Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning. Utskottet välkomnar också regeringens satsningar på utbildningspolitiken och ytterligare medel för fler platser inom regionalt yrkesvux, vilka omfattar bl.a. platser i s.k. kombinationsutbildningar, där yrkesutbildning kombineras med sfi eller svenska som andraspråk och med stödjande insatser. Det aktuella yrkandet får därmed anses vara åtminstone delvis tillgodosett, och bör därför avslås.

Mot bakgrund av det anförda och regeringens samlade politik på området bör riksdagen även avslå motion 2024/25:1799 (S) om en kontaktperson eller kontaktfamilj för nyanlända invandrare.

Etableringslån

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om etableringslån.
Jämför reservation 7 (C).

Motionen

I kommittémotion 2024/25:2949 anser Jonny Cato m.fl. (C) att nyanlända invandrare i högre grad bör kunna bidra till den långsiktiga finansieringen av sin försörjning och föreslår därför att möjligheten till etableringslån i stället för etableringsersättning utreds (yrkande 25).

Bakgrund*Etableringsersättning*

Förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser innehåller bestämmelser om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Etableringsersättning får enligt 2 kap. 12 § lämnas till den som deltar i etableringsprogrammet. Av 2 kap. 13 § framgår att etableringsersättning lämnas med 308 kronor per dag. För den som deltar i kartläggning och medverkar till upprättandet av en individuell handlingsplan lämnas dock etableringsersättning med 231 kronor per dag.

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik

Den ovannämnda Utredningen om en målstyrd integrationspolitik (Ju 2022:05) har haft i uppdrag att bl.a. analysera om regelverket för etableringsersättningen, etableringstillägget och bostadsersättningen innehåller tillräckligt starka incitament för att den nyanlände ska börja arbeta eller utöka sin arbetstid. Utifrån denna analys ska utredningen lämna förslag på hur regelverket för ersättningarna bör förändras och oavsett resultat av analysen lämna förslag på hur etableringstillägget och bostadsersättningen kan avskaffas (dir. 2023:101).

I slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41) föreslås att etableringsersättningen höjs, att etableringstillägget höjs och individualiseras samt att ersättningarna följer utvecklingen av konsumentprisindex. Det innebär att ersättningen, i stället för att anges i kronor, ska lämnas med ett belopp per dag som motsvarar en viss procent av prisbasbeloppet.

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om etableringslån behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 25 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

Som utskottet redan konstaterat står alldeles för många utrikes födda långt från arbetsmarknaden. Utskottet anser att integrationspolitiken behöver genomsyras av tydliga krav och förväntningar på att människor ska bli självförsörjande.

För att få nyanlända invandrare att i högre grad bidra till sin försörjning föreslås i kommittémotion 2024/25:2949 (C) yrkande 25 etableringslån i stället för etableringsersättning. Utskottet noterar att Utredningen om en målstyrd integrationspolitik har haft i uppdrag att analysera om regelverket för etableringsersättningen, etableringstillägget och bostadsersättningen innehåller tillräckligt starka incitament för att den nyanlände ska börja arbeta eller utöka sin arbetstid. Utskottet noterar också att utredningen har lämnat förslag om bl.a. en höjning av etableringsersättningen. Det pågående beredningsarbetet bör inte föregripas och det aktuella motionsyrkandet bör därmed avslås.

Samhällsorientering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om samhällsorientering.

Motionen

I motion 2024/25:3140 anser Josefin Malmqvist (M) att samhällsorienteringen behöver ses över med inriktningen att öka antalet timmar i ämnet, tidigarelägga samhällsorienteringen till ankomstfasen, bredda målgruppen, göra samhällsorienteringen obligatorisk för fler, införa olika kurser för olika grupper samt införa en tydligare nationell kursplan och examination.

Bakgrund

Kommunernas ansvar att tillhandahålla samhällsorientering

Enligt bestämmelser i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare (samhällsorienteringslagen) har kommunerna ansvar att erbjuda samhällsorientering till nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 66 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt vissa angivna bestämmelser (1 och 2 §§). Samhällsorienteringen ska

påbörjas så snart som möjligt efter det att den nyanlände har folkbokförts i kommunen. Kommunens skyldighet att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände första gången folkbokfördes i kommunen (4 §). Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen (5 §). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om samhällsorienteringens innehåll och omfattning (6 §).

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik

När det gäller kommunernas ansvar för att nå nyanlända och erbjuda och motivera dem till deltagande i sfi och samhällsorientering gör den ovan nämnda Utredningen om en målstyrd integrationspolitik (Ju 2022:05) bedömningen att detta ansvar behöver förtydligas och att information till nyanlända om sfi och samhällsorientering bör ges i samband med att en person bosätter sig och folkbokförs första gången i en kommun. I delbetänkandet Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration föreslås därför att en bestämmelse som upplyser om kommuners ansvar för att aktivt verka för att nå nyanlända invandrare i kommunen och erbjuda och motivera dem att delta i samhällsorientering och i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare bör tas in i etableringslagen (SOU 2023:24 avsnitt 7.4).

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Utredningen om en förbättrad samhällsorientering för nyanlända

Regeringen gav i december 2023 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av samhällsorienteringen. I direktivet hänvisas det bl.a. till att det av Tidöavtalet framgår att samhällsorienteringen ska göras obligatorisk och att deltagande ska kopplas till relevanta ersättningssystem. Utredaren ska föreslå hur fler i målgruppen ska ta del av samhällsorienteringen, bl.a. genom att göra samhällsorienteringen obligatorisk. Utredaren ska också föreslå en skärpt incitamentsstruktur med tydligare koppling till relevanta ersättningssystem, exempelvis etableringsersättning, så att ersättning villkoras med deltagande i samhällsorienteringen, för att uppnå samhällsorienteringens syfte (dir. 2023:169). Utredningen har antagit namnet En förbättrad samhällsorientering för nyanlända (A 2023:06).

Uppdraget ska redovisas senast den 21 februari 2025.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om samhällsorientering behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 14 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

Människor som är nya i Sverige måste få tydlig information om lagar och regler samt de grundläggande normer och värderingar som gäller i det svenska samhället. Utskottet anser att samhällsorienteringen här spelar en viktig roll under tiden som nyanländ. Utskottet konstaterar att förslagen i motion 2024/25:3140 (M) bl.a. rör målgruppen för samhällsorienteringen, att samhällsorienteringen bör bli obligatorisk för fler och frågan om en nationell kursplan.

Utskottet noterar att regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur fler i målgruppen ska ta del av samhällsorienteringen, bl.a. genom att göra samhällsorienteringen obligatorisk och att vissa offentliga ersättningar villkoras med deltagande. I uppdraget ligger även att säkerställa att insatsen har ett ändamålsenligt och enhetligt innehåll och håller hög och likvärdig kvalitet över hela landet.

Utskottet noterar också utredningsförslaget om kommunernas ansvar för att nå nyanlända och erbjuda och motivera dem till deltagande i sfi och samhällsorientering.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att när det gäller samhällsorienteringen pågår det ett beredningsarbete som inte bör föregripas. Utskottet finner därmed inte skäl att tillmötesgå den aktuella motionen, som därför bör avslås.

Nyanlända kvinnors etablering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om nyanlända kvinnors etablering.

Jämför reservation 8 (S) och 9 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3069 riktar Ardalan Shekarabi m.fl. (S) uppmärksamheten på behovet av att fler utrikes födda kvinnor kommer i arbete. I sammanhanget anser motionärerna att bl.a. deltagande i arbetsmarknadsutbildning och arbetsplatsnära insatser bör prioriteras (yrkande 5).

I kommittémotion 2024/25:3072 framhåller Ardalan Shekarabi m.fl. (S) betydelsen av en förbättrad etablering för utrikes födda kvinnor, inte minst för att fler ska kunna komma i arbete (yrkande 4). För att drivkrafterna att delta i etableringen och att arbeta ska bli lika för kvinnor och män vill motionärerna individualisera etableringstillägget (yrkande 6).

I kommittémotion 2024/25:2949 anser Jonny Cato m.fl. (C) att Jämställdhetsmyndigheten bör ges i uppdrag att se över effekterna av integrationsinsatser ur ett jämställdhetsperspektiv (yrkande 32).

Bakgrund

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik

Den ovannämnda Utredningen om en målstyrd integrationspolitik (Ju 2022:05) konstaterar i delbetänkandet Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration (SOU 2023:24) att det finns brister i etableringsprogrammets upplägg och grad av individualisering som i synnerhet missgynnar kvinnors möjligheter att få ett effektivt och relevant stöd. Utredningen föreslår därför att den kartläggning som Arbetsförmedlingen ska göra av nyanlända under den första tiden i etableringsprogrammet ska vara fördjupad. Arbetsförmedlingen ska lämna det stöd som den nyanlände behöver för att kunna uppfylla det som framgår av den individuella handlingsplanen. Utredningen lämnar också förslag som syftar till att ge bättre möjligheter att kombinera föräldraskap med att delta i etableringsinsatser, bl.a. en s.k. överhoppningsbar tid som innebär en möjlighet att vid beräkningen av ramtiden kunna bortse från tid för den som är förhindrad att delta i insatser på grund av vård av eget barn som är under 18 månader.

Utredningens delbetänkande har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Som framgår ovan har utredningen genom ett tilläggsdirektiv även haft i uppdrag att analysera om regelverket för etableringsersättning, etableringstillägget och bostadsersättningen innehåller tillräckligt starka incitament för att den nyanlände ska börja arbeta eller utöka sin arbetstid. Utifrån denna analys ska utredningen lämna förslag på hur regelverket för ersättningarna bör förändras och oavsett resultat av analysen lämna förslag på hur etableringstillägget och bostadsersättningen kan avskaffas (dir. 2023:101). I slutbetänkandet Styrkraft för lyckad integration (SOU 2024:41) lämnas förslag om att etableringstillägget höjs och individualiseras. Enligt utredningen skulle detta skapa jämställda ekonomiska incitament att börja arbeta och ökade ekonomiska drivkrafter för kvinnor med barn att så snabbt som möjligt påbörja etableringsinsatser och att återgå till programmet efter föräldraledighet. Ett avskaffande av etableringstillägget och bostadsersättningen skulle enligt utredningen till övervägande del medföra negativa konsekvenser för såväl den enskilde som för samhället. Utredningen kan därför inte ställa sig bakom ett sådant förslag.

Utredningens slutbetänkande har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Uppdrag om en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden

I juni 2023 fick Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten och Migrationsverket i uppdrag att genomföra en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Den myndighetsgemensamma planen avser perioden 2023–2025 och innehåller förslag på rutiner och metoder för att stödja utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsinträde (dnr A2022/00809). I en delredovisning från mars 2024 anges bl.a. att ett arbete påbörjats med att kartlägga vilka insatser, åtgärder eller stöd som finns på respektive myndighet samt att konkretisera hur uppföljning av tillgången till insatser ska ske (dnr Af-2024/0012 3591).

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2026.

Överenskommelse om en öppen förskola för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden

I mars 2023 ingick regeringen en treårig överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om öppen förskola som verktyg för att öka utrikes födda kvinnors möjligheter till inträde på arbetsmarknaden. Regeringen gör bedömningen att öppen förskola som arena är ett lämpligt sätt att nå målgruppen utrikes födda kvinnor med barn i åldern 0–6 år, samtidigt som deras barn erbjuds en pedagogisk verksamhet som kan bidra till barnens utveckling.

En slutredovisning av arbetet ska lämnas senast den 15 februari 2026.

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 konstaterar regeringen att andelen kvinnor som fått del av generella subventionerade anställningar har ökat och att skillnaderna mellan kvinnor och män därmed minskat. Samtidigt finns det fortfarande tydliga skillnader mellan kvinnor och män inom insatser som exempelvis arbetsmarknadsutbildning (prop. 2024/25:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.4).

För att stärka etableringen av utomeuropeiskt födda kvinnor föreslår regeringen en förstärkning av integrationsinsatserna för utrikes födda som är föräldralediga eller hemma med små barn. Regeringen föreslår också ökade medel för att utveckla en mer ändamålsenlig uppföljning av integrationen.

Förslaget tillstyrktes och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13 avsnitt 3.6, bet. 2024/25:AU1, rskr. 2024/25:109).

Vidare aviseras att en möjlighet att vara frånvarande från etableringsprogrammet under föräldraledighet med barn upp till 12 månader utan att förlora tid med etableringsinsatser kommer att införas. Med anledning av denna reform föreslår regeringen att Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag ökas.

Förslaget tillstyrktes och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prop. 2024/25:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.6, bet. 2024/25:AU2, rskr. 2024/25:107).

I budgetpropositionen redovisas vidare fem delmål som enligt regeringen ska öka genomslaget för det nya integrationspolitiska målet. Delmålen anger mätbara inriktningsmål om ekonomisk, språklig, demokratisk, social och kulturell integration samt ett mål om utbildning. Vissa av inriktningsmålen är formulerade för att resultaten ska redovisas könsuppdelat.

Tidigare riksdagsbehandling

Tillkännagivande om ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål om integration

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör införa ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål om integration. Enligt utskottets förslag skulle målet uttryckas på följande vis: Kvinnor och män, flickor och pojkar som invandrar ska mötas av samma förväntningar på alla områden i det svenska samhället och ha samma rättigheter och möjligheter att skapa sig ett självständigt liv i Sverige. Utskottet ville på detta sätt tydligare fokusera på att snabbare få in fler nyanlända kvinnor på arbetsmarknaden. Kvinnor och män måste enligt utskottet mötas av samma förväntningar och krav på att jobba, och svenska myndigheter ska inte bidra till att traditionella könsroller upprätthålls (bet. 2018/19:AU14, rskr. 2018/19:300).

I direktivet till den ovannämnda Utredningen om en målstyrd integrationspolitik överväger regeringen riksdagens tillkännagivande och hur ett jämställdhetsperspektiv kan synliggöras i integrationspolitiken (dir. 2022:42). Regeringen anför bl.a. att det inte är givet hur ett stärkt jämställdhetsperspektiv inom integrationspolitiken bäst uppnås och att det är oklart om ett nytt integrationspolitiskt delmål för att stärka jämställdhetsperspektivet i integrationspolitiken i sig skulle medföra ett tydligare fokus på att snabbare få in fler utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden. För att detta ska uppnås kan målen behöva justeras inom andra politikområden, exempelvis arbetsmarknadspolitiken. Tillkännagivandet ansågs därmed slutbehandlat (skr. 2022/23:75).

I delbetänkandet Mål och mening med integration (SOU 2024:12) gör utredningen bedömningen att för att säkerställa att insatser och åtgärder för integration av utrikes födda kvinnor och män, i såväl arbets- som samhällslivet, utformas så att de främjar jämställdhet bör de integrationspolitiska målen genomsyras av ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Utredningen bedömer också att andra politikområden behöver integrera ett integrationsperspektiv så att orsaker till könsskillnader mellan inrikes och utrikes födda kvinnor och män kan analyseras och synliggöras.

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet.

Motioner

Motionsyrkanden om nyanlända kvinnors etablering behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 29 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

I dag står alltför många utrikes födda, särskilt kvinnor, långt från arbetsmarknaden, utan en egen inkomst och därmed utan verklig möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället. Det är uppenbart att utrikes födda kvinnor har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med utrikes födda män. Av budgetpropositionens resultatredovisning framgår också att det fortfarande finns tydliga skillnader mellan kvinnor och män när det gäller tillgången till insatser. Flera av motionsförslagen i avsnittet förenas i synen på att det måste vidtas ytterligare åtgärder för att utrikes födda kvinnor snabbare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Utskottet delar givetvis ambitionen att understödja såväl en fungerande integration som jämställdhet mellan kvinnor och män.

När det gäller betydelsen av deltagande i arbetsmarknadsutbildning och arbetsplatsnära insatser, som tas upp i kommittémotion 2024/25:3069 (S) yrkande 5, är det, som utskottet redan varit inne på, positivt att Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildning är avgjort en viktig insats både för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden och för att möta arbetsgivares behov. Samtidigt utgör det reguljära utbildningssystemet stommen när det gäller utbildning av arbetskraften, och utskottet vill därför också uppmärksamma regeringens satsningar inom utbildningspolitiken och för fler platser inom regionalt yrkesvux, bl.a. yrkesutbildning i kombination med sfi eller svenska som andraspråk.

I kommittémotion 2024/25:3072 (S) yrkandena 4 och 6 lyfter motionärerna behovet av en förbättrad etablering för utrikes födda kvinnor och föreslår att etableringstillägget individualiseras. Utskottet noterar att Utredningen om en målstyrd integrationspolitik har lämnat förslag om ersättningar som ger jämställda och ökade drivkrafter att arbeta. I sammanhanget vill utskottet också peka på att det under höstens budgetberedning välkomnade regeringens satsning på språkträning, läsfrämjande insatser och studie- och yrkesvägledning för utrikes födda som är hemma med barn. Enligt utskottet ger detta ökade möjligheter till etablering i arbets- och samhällslivet, särskilt för utrikes födda kvinnor. Utskottet välkomnar också att regeringen avisat att en möjlighet att vara frånvarande från etableringsprogrammet under föräldraledighet utan att för den skull förlora tid med etableringsinsatser ska införas. Detta kommer att förbättra förutsättningarna för nyanlända att slutföra etableringsprogrammet och därmed stärka integrationen. Vidare bör nämnas regeringens överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner om

öppen förskola som ett sätt att nå och öka utrikes födda kvinnors möjligheter till inträde på arbetsmarknaden.

I kommittémotion 2024/25:2949 (C) yrkande 32 vill motionärerna se över effekterna av integrationsinsatser ur ett jämställdhetsperspektiv. Utskottet anser att kvinnor och män ska mötas av samma förväntningar och krav på att jobba, men också ges lika möjligheter till stöd från samhällets sida. Som utskottet redan varit inne på har särskilt utrikes födda kvinnor behov av bättre förutsättningar att etablera sig i arbets- och samhällslivet. Utskottet noterar i sammanhanget riksdagens tillkännagivande om ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål om integration. Utskottet noterar också att regeringen har redovisat flera delmål i syfte att öka genomslaget för det nya integrationspolitiska målet. Enligt utskottet bör detta leda till en mer framgångsrik styrning och uppföljning, bl.a. när det gäller jämställdhetsperspektivet inom integrationspolitiken. Utskottet vill även framhålla uppdraget till flera myndigheter att genomföra en myndighetsgemensam plan för att fler utrikes födda kvinnor ska etablera sig på arbetsmarknaden. Avslutningsvis vill utskottet nämna att under höstens budgetberedning välkomnade utskottet regeringens förslag om ökade medel för att utveckla en mer ändamålsenlig uppföljning av integrationen.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det pågår ett brett arbete för en mer jämställd etablering i linje med vad som efterfrågas i flera av motionerna. Det pågår även ett beredningsarbete som inte bör föregripas. Utskottet finner därmed inte skäl att tillmötesgå de aktuella motionsförslagen. Yrkandena bör därför avslås.

Civilsamhällets betydelse för integrationen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om civilsamhällets betydelse för integrationen.

Jämför reservation 10 (C).

Motionen

I kommittémotion 2024/25:2949 anser Jonny Cato m.fl. (C) att en större del av integrationsprocessen bör ske i samverkan med civilsamhället. I sammanhanget bör det enligt motionärerna utredas hur statens tilldelning av resurser till civilsamhället kan fördelas för att skapa långsiktiga partnerskap, till skillnad från dagens projektfinansieringsmodell (yrkande 34).

Bakgrund

Budgetpropositionen för 2025

Det mål som riksdagen beslutat om för politiken för det civila samhället är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer, genom att bl.a. stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden som både röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald verksamheter (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195).

I budgetpropositionen för 2025 gör regeringen bedömningen att de statliga insatserna på området bidrar till att uppfylla målet inom politiken för det civila samhället. För en ännu bättre måluppfyllelse behöver politiken för det civila samhället inklusive fördelningen av statliga bidrag, utvecklas i riktning mot att ytterligare stärka civilsamhällets villkor och förutsättningar samt dess delaktighet i samhällsutvecklingen inom olika politikområden.

Vidare konstaterar regeringen att andelen generella bidrag som fördelas till civilsamhällets organisationer alltså ligger på en hög nivå, vilket enligt regeringen bl.a. bidrar till att upprätthålla civilsamhällets självständighet och oberoende som en central del av demokratin (prop. 2024/25:1 utg.omr. 17 avsnitt 6.4).

Sakråd mellan civilsamhället och Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för dialogen med det civila samhället inom integrationsområdet. Arbetet genomförs enligt en årscykel med återkommande möten planerade i samverkan mellan Regeringskansliet, det civila samhället och Sveriges Kommuner och Regioner.

I juni 2024 bjöds civilsamhällesorganisationer in till ett sakråd i syfte att fånga upp den kunskap och erfarenhet om arbetet med integration och utanförskap som finns inom det civila samhället. Enligt minnesanteckningar från mötet framkom bl.a. synpunkten att det uppfattades som motstridigt att det offentliga lyfter fram att civilsamhället ska jobba evidensbaserat, samtidigt som de flesta verksamheter finansieras med kortsiktiga projekt (PM 2024-06-10 A2024).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om civilsamhällets betydelse för integrationen behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 33 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

Det civila samhällets organisationer har enligt utskottet stor betydelse för mottagandet av nyanlända och integrationsprocessen i sin helhet. I denna grundläggande utgångspunkt gör utskottet ingen annan bedömning än den som framförs i kommittémotion 2024/25:2949 (C). När det gäller formerna för bidragsgivningen till civilsamhället, som tas upp i motionens yrkande 34, kan utskottet konstatera att det av budgetpropositionens resultatredovisning framgår att andelen generella bidrag alltså ligger på en hög nivå, vilket enligt regeringen, och även utskottet, bidrar till att upprätthålla civilsamhällets självständighet.

Vidare instämmer utskottet med regeringen om att politiken för det civila samhället, inklusive fördelningen av statliga bidrag, behöver utvecklas i riktning mot att ytterligare stärka civilsamhällets villkor och förutsättningar samt dess delaktighet i samhällsutvecklingen inom olika politikområden. Därutöver noterar utskottet att regeringen har en kontinuerlig dialog med det civila samhället för att fånga upp erfarenheter av arbetet med integration och utanförskap. Utskottet sätter sin tillit till att regeringen följer utvecklingen och om det är motiverat vidtar ytterligare åtgärder, bl.a. i fråga om bidragsgivningen till civilsamhället.

Med det anförda anser utskottet att det inte finns skäl att ta initiativ med anledning av det aktuella yrkandet, som därför bör avslås.

Utanförskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utanförskap.
Jämför reservation 11 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3072 anser Ardalan Shekarabi m.fl. (S) att det bör tas fram en generalplan i syfte att långsiktigt bekämpa segregationens orsaker och konsekvenser (yrkande 10). En sådan plan bör ha en bred politisk förankring som ger samtliga relevanta aktörer långsiktiga förutsättningar att i samverkan ta fram de insatser som behöver genomföras.

I motion 2024/25:508 anser Nima Gholam Ali Pour (SD) att det bör utredas vilka åtgärder en lämplig eller lämpliga myndigheter kan vidta för att försvaga eller avveckla institutioner eller delar av institutioner som stärker eller främjar parallella samhällen.

Bakgrund

Nytt mål för politiken mot utanförskap

Riksdagen har beslutat att målet för politiken mot utanförskap ska vara att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka (prop. 2023/24:1 utg.omr. 13, bet. 2023/24:AU1, rskr. 2023/24:102).

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 konstaterar regeringen att problemen med utanförskap har vuxit under lång tid. Det finns stora skillnader mellan områden när det gäller bl.a. arbetslöshet, mottagande av ekonomiskt bistånd och skolresultat. Även om skillnader i fråga om uppväxt- och levnadsvillkor i flera avseenden har minskat något under den senaste tioårsperioden framhåller regeringen att fler vuxna behöver gå från utanförskap till att försörja sig själva och sina familjer (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13 avsnitt 6.4).

Myndighetsuppdrag att genomföra en fördjupad analys om utanförskap

Statistiska centralbyrån och Boverket fick i december 2023 i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av olika områdets förutsättningar, behov och problem kopplat till utanförskap (A2023/01649). Genom analysen ska myndigheterna identifiera geografiska områden där utanförskapet bedöms vara särskilt stort och som har särskilda behov när det gäller insatser från det offentliga. Analysen ska utgå från indelningen regionala statistikområden (RegSO).

Av myndigheternas slutredovisning från november 2024 framgår det att begreppet utanförskap enligt uppdragsbeskrivningen definieras utifrån faktorer som kriminalitet, bidragsberoende, trångboddhet, lågt demokratiskt deltagande, svaga skolresultat och svag arbetsmarknadsetablering. Den sammanfattande slutsatsen är att 40 områden i 20 kommuner identifieras som områden med sammanvägt särskilt stora utmaningar. Dessa områden har många särskilt stora utmaningar och har sammanvägt sämsta utfallen på de olika problemvariablerna. Samtliga utom två RegSO tillhör områdestypen med stora socioekonomiska utmaningar.

Uppdrag till Arbetsförmedlingen om effektivare arbete för integration och minskat utanförskap

Arbetsförmedlingen har genom sitt regleringsbrev för 2024 fått i uppdrag att analysera arbetsmarknadsutfallet i områden där många individer har en svag etablering på arbetsmarknaden och identifiera möjliga åtgärder för att förbättra arbetsmarknadsutfallet i dessa områden. Arbetsförmedlingen ska i detta arbete använda sig av RegSO.

Uppdraget ska delredovisas senast den 5 mars 2025 och slutredovisas senast den 5 mars 2026.

Nationell samordnare för arbetet mot utanförskap

Regeringen tillsatte i april 2024 en särskild utredare, som ska fungera som en nationell samordnare, med uppdraget att kartlägga och skapa en sammanhängande bild av det arbete som bedrivs mot utanförskap på kommunal nivå. Syftet med uppdraget är att stärka förutsättningarna för och underlätta kommunernas arbete i områden där utanförskapet är stort.

Samordnaren ska bl.a.

- inhämta erfarenheter från lokala aktörer i kommuner med områden där utanförskapet är stort och sammanställa en lägesbild över situationen i dessa områden och arbetet mot utanförskap i kommunerna
- kartlägga framgångsrikt arbete mot utanförskap samt sammanställa och sprida goda exempel på insatser inom kommunernas ansvarsområden med fokus på framför allt skola och förskola
- kartlägga framgångsrikt arbete inom skolan i syfte att hantera gängkriminalitet, inhämta kunskaper från internationella erfarenheter av gängkriminalitet i skolmiljön och sammanställa goda exempel på arbetsätt för hur skolor konkret kan arbeta förebyggande och åtgärdande
- kartlägga och sprida goda exempel på centrala samverkansaktörer och bra samverkansformer
- lämna förslag med syfte att stärka och utveckla kommunernas arbete mot utanförskap.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2025 (dir. 2024:38 och dir. 2024:126).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om utanförskap behandlades av utskottet senast i betänkande 2023/24:AU7 Integration (s. 35 f.). Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prot. 2023/24:114).

Utskottets ställningstagande

Utifrån resultatredovisningen i budgetpropositionen måste utskottet konstatera att utanförskapet har vuxit under lång tid och att det svenska samhället har glidit isär. Alldeles för många barn och unga växer upp i områden där utanförskap och otrygghet påverkar deras möjligheter i livet negativt, bl.a. genom ökad risk för skolmisslyckanden och svag arbetsmarknadsetablering. Den fördjupade analys som regeringen har presenterat visar att situationen är särskilt bekymmersam i områden där utanförskapet är stort; i 20 kommuner finns det 40 områden med sammanvägt särskilt stora utmaningar.

För att vända utvecklingen krävs det politiskt reformarbete på olika nivåer. Men i likhet med regeringen vill utskottet framhålla att det också krävs en större tydlighet från det offentliga om de krav som ställs och de förväntningar som finns på den enskilde. Den som kommer till Sverige måste anstränga sig för att bli en del av det svenska samhället och ta ett stort eget ansvar för att göra sig anställningsbar och bli självförsörjande, t.ex. genom att lära sig svenska och utbilda sig. Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter arbetet med att återupprätta arbetslinjen.

I kommittémotion 2024/25:3072 (S) yrkande 10 föreslås en s.k. generalplan för att långsiktigt bekämpa segregationen. Den bakomliggande ambitionen har utskottet inga invändningar emot, men när det gäller formerna ställer sig utskottet frågande till om det som avses på ett avgörande sätt skiljer sig från sedvanligt politiskt reformarbete. I alla händelser vill utskottet påminna om att riksdagen har beslutat om ett nytt mål för området, ett mål som rimligen kan beskrivas som ett slags generalplan för att bekämpa utanförskapet: ”att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret för att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka”.

I sammanhanget vill utskottet också framhålla betydelsen av uppdraget till den nationella samordnaren för arbetet mot utanförskap. Även Arbetsförmedlingens uppdrag att förbättra arbetsmarknadsutfallet i dessa utanförskapsområden kommer utskottet att följa med intresse.

Det aktuella yrkandet får därmed anses vara åtminstone delvis tillgodosett och bör därför avslås.

Mot bakgrund av det anförda och regeringens samlade politik på området bör riksdagen även avslå motion 2024/25:508 (SD) om arbetet mot parallella samhällen.

Samhällsgemenskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om samhällsgemenskap.

Motionerna

I motion 2024/25:158 framför Nima Gholam Ali Pour (SD) att det bör utredas hur en nationell integrationsplikt för invandrare kan utformas. En sådan integrationsplikt skulle enligt motionären bl.a. innefatta sanktioner om invandraren inte integrerar sig och blir en del av det svenska samhället.

I motion 2024/25:1152 anser Charlotte Nordström (M) att införandet av ett integrationskontrakt för personer som beviljas uppehållstillstånd bör utredas. Med inspiration från Tyskland argumenterar motionären för att ett sådant

kontrakt skulle tydliggöra både rättigheter och skyldigheter samt främja demokratisk förståelse och ömsesidig respekt.

I motion 2024/25:1713 av Jamal El-Haj (-) lyfter motionären fram det väsentliga i att främja värdet av humanitet, att visa medkänsla, respekt och förståelse för våra medmänniskor, oavsett deras bakgrund, kultur eller tro.

I motion 2024/25:1714 av Jamal El-Haj (-) riktar motionären uppmärksamheten på betydelsen av att alla människor i Sverige ska känna sig inkluderade, så att det inte längre råder ett vi och dom utan bara ett vi (yrkande 1). I sammanhanget understryker motionären att det finns ett behov av att medvetandegöra fördomar samt arbeta för ökad förståelse och dialog i samhället (yrkande 2).

I motion 2024/25:1720 anser Jamal El-Haj (-) att regeringen ska sluta peka ut vissa grupper av människor som de ”onda”. Den planerade reformen av återvandringsbidraget skapar enligt motionären en djup klyfta som hotar att undergräva känslan av gemenskap och samhörighet.

Bakgrund

Nytt mål för integrationspolitiken

Riksdagen har beslutat om ett nytt mål för integrationspolitiken:

Utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund (prop. 2023/24:99, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:250).

Som skäl för förslaget anför regeringen följande:

Det är angeläget att integrationspolitiken i högre grad bidrar till att alla som kan ska stå till arbetsmarknadens förfogande, lära sig svenska och bli en del av den svenska gemenskapen. På så vis minskas risker för utanförskap och kriminalitet. Med målets nya föreslagna formulering förtydligas det egna ansvaret att bli en del av det svenska samhället. För att skapa bättre förutsättningar att följa upp måluppfyllelsen på integrationsområdet behöver målet tydligare inkludera olika konkreta aspekter av integration. Ett nytt mål bör därför ersätta det nuvarande målet för integrationspolitiken (prop. 2023/24:99).

Nya delmål för integrationspolitiken

I budgetpropositionen för 2025 redovisas fem delmål som enligt regeringen ska öka genomslaget för det nya integrationspolitiska målet (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13 avsnitt 3.5). Delmålen anger mätbara inriktningsmål om ekonomisk, språklig, demokratisk, social och kulturell integration samt ett mål om utbildning:

- Ekonomisk integration. Andelen utrikes födda kvinnor och män som arbetar och försörjer sig själva ska öka.
- Språklig integration. Kunskaperna i svenska språket ska öka hos utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund.
- Utbildning. Andelen flickor och pojkar med utländsk bakgrund som uppnår gymnasiebehörighet, fullföljer en utbildning på gymnasial nivå och tar gymnasieexamen ska öka.
- Demokratisk integration. Kunskaperna om hur den svenska demokratin fungerar ska öka hos utrikes födda kvinnor och män, med ökat deltagande i demokratin som följd. Förtroendet för de demokratiska processerna och samhällets institutioner ska öka.
- Social och kulturell integration. Andelen utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund som upplever tillhörighet och delaktighet i samhället ska öka. Samhällets grundläggande normer och värderingar ska förankras hos och efterlevas av var och en som lever och bor i Sverige, med minskade risker för utanförskap och kriminalitet som följd. Förekomsten av företeelser som begränsar utrikes födda kvinnor och mäns samt flickor och pojkars möjligheter att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen ska minska.

Skärpta krav för svenskt medborgarskap

Regeringen gav i september 2023 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. lämna förslag på skärpta krav för svenskt medborgarskap avseende hemvisttid och hederligt levnadssätt samt krav på egenförsörjning och ytterligare kunskaper i det svenska samhället och svensk kultur (dir. 2023:129 och dir. 2024:63).

I betänkandet *Skärpta krav för svenskt medborgarskap* (SOU 2025:1) föreslås bl.a. att det ska krävas längre hemvisttid i Sverige samt ett skärpt krav på ett hederligt levnadssätt för att förvärva svenskt medborgarskap. Utredningen lämnar även förslag om hur kraven för förvärv av medborgarskap för vuxna personer, som är födda i Sverige och sedan födelsen statslösa, kan skärpas. Utredningen föreslår vidare ytterligare kunskaper om det svenska samhället och svensk kultur som ska krävas för att förvärva medborgarskap. Utredningen föreslår också ett krav på egenförsörjning för att förvärva medborgarskap.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.

Skärpta krav på hederligt levnadssätt och ökade möjligheter till återkallelse av uppehållstillstånd

Regeringen gav i november 2023 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av utlänningslagen och utlänningsförordningen med syftet att skapa en skärpt reglering med större möjligheter dels att avlägsna utlännningar ur landet på grund av brister i deras levnadssätt, dels att kunna återkalla uppehållstillstånd även av andra skäl.

När det gäller särskilt vilka typer av brister i levnadssättet som ska beaktas anger regeringen att det bl.a. kan handla om bristande regelefterlevnad (exempelvis bidragsfusk eller annat missbruk av välfärdssystemet och skulder

till det allmänna och till enskilda), association eller annat närmare samröre med eller deltagande i kriminella nätverk eller klaner eller våldsbejakande eller extremistiska organisationer eller miljöer som hotar grundläggande svenska värderingar.

Uppdraget ska redovisas senast den 14 mars 2025 (dir. 2023:158 och dir. 2024:110).

Arbetet mot rasism och hatbrott

Den 12 december 2024 beslutade regeringen om en handlingsplan mot rasism och hatbrott. Det övergripande målet med handlingsplanen är ett samhälle fritt från rasism. Regeringen framhåller att utifrån den kunskap som finns i dag om förekomsten av rasism i Sverige har handlingsplanen särskilt fokus på antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Regeringen framhåller också att arbetet inom ramen för handlingsplanen bidrar till det nya målet för integrationspolitiken.

Budgetpropositionen för 2025

I budgetpropositionen för 2025 lyfter regeringen fram att migrationspolitiken genomgår ett paradigmskifte och att en konkret reformagenda nu genomförs med syftet att lösa ett stort antal migrationsrelaterade samhällsproblem, vilket bl.a. ska leda till en bättre fungerande integrationspolitik. I sammanhanget betonar regeringen att den frivilliga återvandringen kraftigt bör stimuleras och öka. Enligt regeringen kan frivillig återvandring bidra till att minska antalet människor som lever i utanförskap och de följer sådant utanförskap får för det svenska samhället och individen (prop. 2024/25:1 med förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 1.2).

Uppdrag till Statistiska centralbyrån att genomföra en förstudie om uppföljning av integration

Regeringen har gett Statistiska centralbyrån i uppdrag att genomföra en förstudie i syfte att identifiera lämpliga metoder för att följa skillnader mellan den utrikes födda befolkningen och personer födda i Sverige, när det gäller sådana aspekter av de integrationspolitiska delmålen som är svåra att mäta med registerdata. Förstudien ska framför allt fokusera på delmålen om demokratisk respektive social och kulturell integration (A2024/01441).

Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2025.

Utskottets ställningstagande

Sverige framställs ofta som ett land där människor med olika bakgrund kan leva sida vid sida. Men för att det ska fortsätta att vara så krävs det ett kitt, en gemenskap som håller oss samman, däribland det svenska språket, medborgarskapets rättigheter och skyldigheter och respekt för grundläggande svenska värderingar. Som utskottet redan varit inne på präglas delar av

samhället av ett utanförskap och bristande integration som får negativa konsekvenser för denna samhällsgemenskap.

Frågor om integrationskontrakt och integrationsplikt, i vissa avseenden även kopplat till sanktioner, tas upp i motionerna 2024/25:158 (SD) och 2024/25:1152 (M). När det gäller frågan om sanktioner mot invandraren som inte integrerar sig och blir en del av det svenska samhället noterar utskottet att en sittande utredning har i uppdrag att utreda skärpta krav på hederligt levnadssätt och ökade möjligheter till återkallelse av uppehållstillstånd.

När det gäller frågan om integrationskontrakt noterar utskottet att utredningen om skärpta krav för svenskt medborgarskap har haft i uppdrag att ta ställning till om ordningen för medborgarskapsceremonier bör inkludera krav på medborgarskapssamtal eller avläggande av lojalitetsförklaring eller ett liknande ceremoniellt inslag. Utredningen gör bedömningen att det inte bör krävas något obligatoriskt deltagande vid en sådan ceremoni.

Det pågående utrednings- och beredningsarbetet bör inte föregripas och de aktuella yrkandena bör därmed avslås.

I motionerna 2024/25:1713 (-) och 2024/25:1714 (-) yrkandena 1 och 2 uppmärksammas frågor som rör behovet av förståelse för medmänniskor, oavsett bakgrund, kultur eller tro samt betydelsen av att känna sig inkluderad i samhället. Detta är förvisso frågor av fundamental betydelse för vad det innebär att leva i ett samhälle, samtidigt som det inte är entydigt vilka reformer som motionären efterfrågar. Integration är inte en enskild företeelse utan omfattar komplexa processer i flera olika dimensioner. Något som utskottet ändå vill lyfta fram är att riksdagen nyligen beslutat om ett nytt mål för integrationspolitiken, enligt vilket utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Utskottet vill understryka att den som långvarigt befinner sig i Sverige ska ta ansvar för att bli en del av det svenska samhället. Om motionären har mångkulturalismen som ledstjärna är detta alltså inget som utskottet utan vidare kan ställa sig bakom. Men även med en mer kravbaserad integrationspolitik kvarstår målsättningen om jämlika livschanser, vilket enligt utskottet bidrar till ett inkluderande samhälle där alla har en chans men där alla också måste ta ett eget ansvar.

I sammanhanget välkomnar utskottet att regeringen nu har formulerat ett antal delmål för integrationspolitiken, bl.a. i fråga om social och kulturell integration där det anges att utrikes födda kvinnor och män samt flickor och pojkar med utländsk bakgrund som upplever tillhörighet och delaktighet i samhället ska öka. Med mätbara inriktningsmål och med förbättrade metoder för att följa upp integrationen blir det möjligt att identifiera skillnader i behov, värderingar och förutsättningar i den utrikes födda befolkningen jämfört med personer födda i Sverige. Sammantaget kommer detta enligt utskottet att öka styrkraften för en framgångsrik integrationspolitik.

Utskottet finner därmed inte skäl att ta något initiativ på området, varför de aktuella motionsyrkandena bör avslås.

Mot bakgrund av det anförda och regeringens samlade politik på området, där det nya integrationspolitiska målet bl.a. uttryckligen omfattar ett fritt, värdigt och självständigt liv för alla inom samhällsgemenskapen, bör riksdagen även avslå motion 2024/25:1720 (-) om att sluta peka ut vissa grupper av människor som de ”onda”.

Reservationer

1. Bosättningslagen, punkt 1 (S)

av Ardalan Shekarabi (S), Patrik Lundqvist (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S) och Sofia Amloh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7 och

avslår motionerna

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 28 och 29 samt

2024/25:3150 av Josefin Malmqvist (M).

Ställningstagande

Riksrevisionens granskning av bosättningslagen har som utskottet noterar visat att intentionerna med lagen om ett snabbare och jämnare fördelat mottagande mellan kommuner samt en bättre etablering av nyanlända på arbetsmarknaden har uppnåtts. Vi beklagar och oroas därför över utskottets och regeringens överväganden i riktning mot att kommunerna skulle få möjlighet att välja att inte ta emot några nyanlända för bosättning. Förutom en ojämn fördelning av mottagandet skulle detta riskera att leda till en återgång till en situation där nyanlända måste bosätta sig i kommuner som inte nödvändigtvis är de som har bäst förutsättningar för utbildning eller etablering på arbetsmarknaden. Vi anser att de kriterier för fördelning mellan kommunerna som anges i bosättningslagen, bl.a. kommunens arbetsmarknadsförutsättningar och det sammantagna mottagandet, ger de bästa förutsättningarna för att åstadkomma en framgångsrik etablering av nyanlända.

Vi anser därför att regeringen bör värna bosättningslagen, som innebär att mottagandet fördelas jämnt mellan kommunerna i landet.

2. Bosättningslagen, punkt 1 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkandena 28 och 29 samt avslår motionerna

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7 och

2024/25:3150 av Josefin Malmqvist (M).

Ställningstagande

Jag kan liksom utskottet konstatera att Riksrevisionen i en tidigare granskning kommit fram till att bosättningslagen huvudsakligen lever upp till sitt syfte. Samtidigt bedömer Riksrevisionen att matchningen mellan den nyanlände och kommunen baserat på arbetslivserfarenheter eller familjerelationer kan bli bättre. Jag anser därför att regeringen bör se till att större hänsyn tas till individuella kriterier, såsom tidigare arbetslivserfarenhet, när beslut fattas om vilken kommun en nyanländ ska hänvisas till med stöd av bosättningslagen.

Vidare ställer jag mig tveksam till inriktningen för den nu sittande utredningen om bosättningslagen som bl.a. ska se över hur kommunerna kan få större inflytande över mottagandet av nyanlända. Därför beklagar jag och oroas över att utskottet inte verkar hålla emot utan i stället gör överväganden i riktning mot att kommunerna skulle få möjlighet att välja att inte ta emot några nyanlända för bosättning. Jag anser därför att regeringen bör hålla fast vid de överväganden om en jämn fördelning av det totala mottagandet av nyanlända i hela landet som låg bakom utformningen av den nu gällande regleringen.

3. Målgruppen för etableringsprogrammet, punkt 3 (S)

av Ardalan Shekarabi (S), Patrik Lundqvist (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S) och Sofia Amloh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1653 av Lawen Redar (S) och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är alldeles för lågt och detta är en tydlig integrations- och jämställdhetspolitisk utmaning. Ett högre deltagande på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor stärker såväl väl-

färden som självständigheten för dessa kvinnor. Med arbete och egen inkomst ökar möjligheterna att bestämma själv hur och var man vill leva och med vem.

Vi ser ett stort behov av att bryta den isolering som är vanlig i gruppen utrikes födda kvinnor som är anhöriginvandrare och vars anknytningsperson är en svensk medborgare. Insatser måste riktas till denna grupp.

Mot denna bakgrund välkomnar vi utredningsförslaget om att målgruppen för etableringsprogrammet bör utvidgas och anser därför att regeringen snarast bör se till att målgruppen för Arbetsförmedlingens etableringsprogram utvidgas så att fler utrikes födda kvinnor kan komma i arbete.

4. Etableringsinsatserna, punkt 4 (S)

av Ardalan Shekarabi (S), Patrik Lundqvist (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S) och Sofia Amløh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:1799 av Eva Lindh m.fl. (S) och
2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 7 och
avslår motionerna
2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1–3, 5 och 6,
2024/25:2628 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 10 och
2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

När människor väl kommer till vårt land och får uppehållstillstånd måste ambitionen vara att integrationen ska ske i snabb takt. Det allra viktigaste är att människor så snart som det någonsin är möjligt lär sig svenska och kommer i arbete. Detta är nycklarna till att etablera sig i vårt samhälle, och alla politiska incitament bör därför styra i riktning mot att människor på snabbast möjliga sätt uppnår dessa mål.

Skyndsamt integration gagnar både individen och samhället. I motsats till utskottet – som inte verkar ha några som helst invändningar mot regeringens nedmontering av den aktiva arbetsmarknadspolitiken – vill vi i stället trappa upp insatserna, inte minst för att fler nyanlända invandrare ska få bättre stöd. Vi anser därför att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att nyanlända invandrare så snart som möjligt ska lära sig svenska och komma i arbete.

Kontakt med det svenska samhället och med svenskar är en faktor som gör det lättare för personer med invandrarbakgrund att komma in i samhället. Men det är ofta svårt att hamna i naturliga situationer där man träffar svenskar innan

man får sitt första jobb. Vi anser därför att regeringen bör vidta åtgärder för att ta fram en struktur för att ge nyanlända invandrare en kontaktperson eller kontaktfamilj.

5. Etableringsinsatserna, punkt 4 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 27 och
avslår motionerna

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1–3, 5 och 6,

2024/25:1799 av Eva Lindh m.fl. (S),

2024/25:2628 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 10 och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 7.

Ställningstagande

Införandet av intensivåret som kombinerar insatser för språk och praktik med riktiga jobb och mentorskap var en viktig reform, men den måste också förvaltas och utvecklas. Jag beklagar att varken regeringen eller utskottet verkar vilja gå vidare med att utveckla denna reform för livsresor som skulle bidra till en förbättrad integration och minskat utanförskap.

Jag anser att regeringen bör verka för höjda ambitioner och för uppföljningar av intensivåret.

6. Etableringsinsatserna, punkt 4 (MP)

av Leila Ali Elmi (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2628 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP) yrkande 10 och
avslår motionerna

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-) yrkandena 1–3, 5 och 6,

2024/25:1799 av Eva Lindh m.fl. (S),

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 27 och
2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 7.

Ställningstagande

Insatser för att integrera nyanlända på arbetsmarknaden är avgörande för att säkerställa att dessa individer får en rättvis chans att bidra till och dra nytta av arbetsmarknaden. Detta bidrar till en mer inkluderande arbetsmarknad och stärker samhällets sammanhållning. Jag beklagar att utskottet inte värjer sig mot regeringens nedmontering av den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Inte minst för nyanlända invandrare behöver insatserna trappas upp, allt för att underlätta integrationen och öka anställningsbarheten.

Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder som fokuserar på språkutbildning och yrkesutbildningar som är anpassade efter arbetsmarknadens behov.

7. Etableringslån, punkt 5 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Jag anser att nyanlända i högre grad än vad som är fallet i dag borde bidra till den långsiktiga finansieringen av sin försörjning. På samma sätt som studenter försörjer sig med hjälp av studielån bör nyanlända kunna försörja sig med hjälp av lån under sin första tid i Sverige. Jag beklagar att utskottet inte ser fördelarna med att i verklig mening återupprätta arbetslinjen, utan i stället förlitar sig på resultatet av Tidöavtalets överenskommelser.

Jag anser därför att regeringen bör utreda möjligheterna till ökad självförsörjning för nyanlända genom att införa etableringslån i stället för etableringsbidrag.

8. Nyanlända kvinnors etablering, punkt 7 (S)

av Ardalan Shekarabi (S), Patrik Lundqvist (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S) och Sofia Amloh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5 och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 4 och 6 samt
avslår motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 32.

Ställningstagande

Utrikes födda kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är alldeles för lågt. För oss är det en grundläggande princip att främja jämlikhet och ekonomisk självständighet för alla kvinnor oavsett bakgrund – och därför vill vi trappa upp ambitionerna när det gäller arbetet med att få fler kvinnor med utländsk bakgrund att göra samma självständighetsresa som svenska kvinnor en gång gjorde. Ett ökat inträde på arbetsmarknaden innebär en stor potential för Sverige – genom arbete kan människor känna större delaktighet i samhället och bidra till tillväxt och välfärd. Vi anser att regeringen bör vidta åtgärder för att öka utrikes födda kvinnors deltagande i arbetsmarknadsutbildning och arbetsplatsnära insatser.

Vidare, till skillnad från vad som verkar vara utskottets uppfattning, anser vi inte att ett avskaffande av etableringstillägget skulle medföra ökade drivkrafter för utrikes födda kvinnor att delta i etableringen. Viktigt att uppmärksamma är också att den utredning som regeringen tillsatt för att utreda frågan gör bedömningen att ett avskaffande av etableringstillägget till övervägande del skulle medföra negativa konsekvenser för såväl den enskilde som för samhället. Vi anser därför att regeringen bör vidta åtgärder för att individualisera etableringstillägget.

9. Nyanlända kvinnors etablering, punkt 7 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 32 och avslår motionerna

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5 och

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Samtidigt som det finns ett gap i sysselsättning mellan utrikes och inrikes födda, finns det också ett gap mellan utrikes födda män och kvinnor. Integration är därmed också en fråga om jämställdhet. Den inledande tiden i Sverige domineras alltför ofta av att kvinnan utför det obetalda hem- och omsorgsarbetet, vilket kraftigt minskar chansen att komma ut på arbetsmarknaden. Jag noterar att utskottet, som det verkar, delar bilden att det fortfarande är långt kvar till en jämställd etablering, såväl vad gäller tillgången till som resultatet av integrationsinsatserna, men ändå inte förmår ta initiativ till verkningsfulla åtgärder.

Jag anser därför att regeringen bör ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att se över effekterna av integrationsinsatser ur ett jämställdhetsperspektiv.

10. Civilsamhällets betydelse för integrationen, punkt 8 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C) yrkande 34.

Ställningstagande

Civilsamhället har en viktig och underskattad roll i mottagandet av nyanlända. Här finns nätverk som förmår koppla de nyanlända till arbetsliv och jobb-möjligheter, och här finns kunskaper om det svenska samhället. Jag anser att civilsamhällets roll i integrationsprocessen bör stärkas. När det gäller formerna för bidragsgivningen till civilsamhället noterar jag utskottets hänvisning till budgetpropositionens resultatredovisning, men jag delar inte utskottets bedömning att utvecklingen entydigt går i positiv riktning. Och enligt vad som framkommit i sakrådet med regeringen verkar representanter för civilsamhället ha en liknande uppfattning om motsägelser i bidragsgivningen i relation till andra styrsignaler.

Jag anser därför att regeringen bör låta utreda hur en större del av integrationsprocessen kan ske i samverkan med civilsamhället, bl.a. genom att se över hur statens tilldelning av resurser till civilsamhället kan fördelas för att skapa långsiktiga partnerskap, till skillnad från dagens projektfinansieringsmodell.

11. Utanförskap, punkt 9 (S)

av Ardalan Shekarabi (S), Patrik Lundqvist (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S) och Sofia Amloh (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 10 och
avslår motion

2024/25:508 av Nima Gholam Ali Pour (SD).

Ställningstagande

Flera allvarliga samhällsproblem härrör från den segregation som under de senaste årtiondena bitit sig fast i vårt land. I sak handlar det om att en alltför stor del av de människor som kommit till Sverige från andra länder inte i tillräcklig grad har kommit in i det svenska samhället. Det krävs en bredd av åtgärder inom många politikområden för att minska utanförskap och segregation. Vi noterar förvisso att utskottet hänvisar till en förändrad inriktning av politiken på området, men vi vill växla upp arbetet mot segregationen genom tydligare konkreta åtgärder. Inom en snar framtid bör det tas fram en genomgripande handlingsplan med bred politisk förankring för att effektivt bekämpa segregationen.

Vi anser därför att regeringen bör överväga framtagandet av en generalplan i syfte att långsiktigt bekämpa segregationens orsaker och konsekvenser.

Särskilt yttrande

Integration (SD)

Magnus Persson (SD), Michael Rubbestad (SD), Sara Gille (SD) och Ulf Lindholm (SD) anför:

Invandringen till Sverige har varit ohållbar under en lång tid. De övriga partierna har länge duckat för problemen som lett till omfattande samhällsproblem och samhällsekonomiska kostnader, t.ex. genom kriminalitet, arbetslöshet, bidragsberoende, bostadssegregation och kunskapsproblem i skolan.

Efter valet 2022 och med utgångspunkt i Tidöavtalet och regerings-samarbetet har vi äntligen på allvar kunnat diskutera den bristande anpassningen till vårt svenska samhälle och dess följder. Efter förhandlingar i Tidösamarbetet genomför regeringen nu punkt efter punkt förändringar som ökar kraven på anpassning och underlättar återvandring för den som inte bidrar positivt till Sverige. Återvandring är nödvändig också för att minska antalet människor som lever i utanförskap och de negativa följder sådant utanförskap får för det svenska samhället.

Vår position som det största partiet i Tidösamarbetet har också resulterat i att det blivit lättare att utvisa grovt kriminella samtidigt som straffen skärpts.

Vi kommer att följa utvecklingen noga och kommer att återkomma i andra sammanhang om regeringen inte gör tillräckligt för att skapa ett samhälle där den som har laglig rätt att stanna i vårt land förväntas bli en del av vårt samhälle, främst genom egen ansträngning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:140 av Nima Gholam Ali Pour (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda att lagstadga kommunernas ansvar för integration av invandrare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda att ålägga en statlig myndighet tillsynsansvar för kommunernas integrationsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:158 av Nima Gholam Ali Pour (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda nationell integrationsplikt för invandrare och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:508 av Nima Gholam Ali Pour (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda hur lämplig/lämpliga myndigheter kan vidta åtgärder för att försvaga eller avveckla institutioner eller delar av institutioner som stärker eller främjar parallella samhällen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1152 av Charlotte Nordström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda möjligheten att införa ett integrationskontrakt för personer som beviljas uppehållstillstånd i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1653 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bryta anhöriginvandrades isolering och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1713 av Jamal El-Haj (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja värdet av humanitet, att visa medkänsla, respekt och förståelse för våra medmänniskor, oavsett deras bakgrund, kultur eller tro och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1714 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla människor i Sverige ska känna sig inkluderade, så att det inte längre råder ett vi och de utan bara ett vi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medvetandegöra fördomar samt arbeta för ökad förståelse och dialog i samhället och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1719 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgången till språk- och integrationsprogram och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samarbetet mellan företag och utbildningsinstitutioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa mentorskapsprogram och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka medvetenheten och utbildningen om mångfald och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera på regional integration och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1720 av Jamal El-Haj (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sluta peka ut vissa grupper av människor som de "onda" och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1799 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en struktur för att ge nyanlända invandrare en kontaktperson eller kontaktfamilj och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2628 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att integrera nyanlända och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2949 av Jonny Cato m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till ökad självförsörjning för nyanlända genom att införa ett etableringslån i stället för etableringsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppföljning och möjligheten till höjda ambitioner för intensivåret och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att större hänsyn ska tas till individuella kriterier såsom tidigare arbetslivserfarenhet när beslut fattas om vilken kommun en nyanländ ska hänvisas till inom ramen för bosättningslagen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bosättningslagens utformning ska syfta till att skapa en jämn fördelning av det totala mottagandet av nyanlända i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att se över effekterna av integrationsinsatser ur ett jämställdhetsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en större del av integrationsprocessen bör ske i samverkan med civilsamhället och om att utreda hur statens tilldelning av resurser till civilsamhället kan allokeras för att skapa långsiktiga partnerskap och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3025 av Anders Ygeman m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna intentionerna i bosättningslagen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3069 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur utrikes födda kvinnor ska komma i arbete och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3072 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad etablering för utrikes födda kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka målgruppen för etableringsprogrammet i enlighet med vad som föreslås i SOU 2023:24 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att individualisera etableringstillägget och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyanlända invandrades etablering och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtagandet av en generalplan i syfte att långsiktigt bekämpa segregationens orsaker och konsekvenser och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3140 av Josefin Malmqvist (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samhällsorienteringen behöver ses över och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3150 av Josefin Malmqvist (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en nationell reglering som innebär att nyanlända som omfattas av bosättningslagen maximalt bör erbjudas bostad av kommunen i två år och tillkännager detta för regeringen.